

Fietsroute

Groede in 1000 jaar

Groede heeft een geschiedenis van bijna 1000 jaar. De eerste dijk ontstond in 1100, de laatste dijk is in 2009 aangelegd. Daarnaast liggen er 3 krekken die ieder een eigen ontstaanwijze hebben. Zo dicht bij elkaar is uniek. Ontdek op de fiets het pittoreske Groede en de Zeeuwse polders. Onderweg zijn verschillende interessante stoppunten, inclusief geocaches. De route is ook online en voor gps beschikbaar. Veel fietsplezier!

Familie de Maertelaere – mini camping Boerenhof

Familie van Damme – mini camping, appartementen en paardenstalling Het Platte Putje

- Gratis -

Fietsroute - Groede in 1000 jaar

1. Platte Putje
2. Groede dorp
3. Grote Kerk
4. Markt
5. Jacob Cats
6. Vlaamsche Erfgoed
7. Lutherse kerk
8. Geuzendijk
9. Barendijk
10. Biosfeer
11. Kasteelberg
12. Nieuwerkerkse kreek
13. Scherpbier
14. De Blikken
15. Marolleput
16. Krabbedijk
17. Nieuwerkerkse kreek
18. Torenhoeve
19. Schoondijkse weg
20. Baarzandsekreek
21. Kruisdijk
22. Boerenhol
23. Boerenhof
24. Hoerenkreek
25. Nolletjesdijk en Hogendijk
26. Zwartegatse kreek
27. Nieuwe zwartegatse dijk
28. Groede Podium
29. Catshoeve

1. Platte Putje
2. Groede dorp
3. Markt
4. Grote Kerk
5. Jacob Cats
6. Vlaamsche Erfgoed
7. Lutherse kerk

1. Het Platte Putje

In de blokspolder lag bij een boerderij een drinkput voor paarden. Door deze boerderij liep er een landweggetje naar de eerstvolgende dijk. Deze dijk heet nu Gerard de Moorsdijk (1266), maar heette vroeger de Plattedijk. Het Platte Putje is waarschijnlijk een samenvoeging hiervan.

- *Mini camping & appartementen*
- *Toiletten*
- *Fietsverhuur*

2. Groede

Het dorp Groede heeft nog veel geschiedenis. De oudste vermelding dateert uit begin de 12de eeuw. Toen waren er nog schorren. De naam verwijst naar 'grode', aangeslibd en begroeid buitendijks land. Pas sinds de 14^e eeuw is er sprake van een dorpskern. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) heeft Groede een tijd lang onder water gestaan en de huidige Grote Kerk liep toen veel schade op.

In de 2^e wereldoorlog is Groede gespaard gebleven. Groede was een Rode kruis dorp waardoor het niet gebombardeerd is. Hierdoor is ook de toren blijven staan. Daarop was destijds een groot rood kruis geverfd, zodat het dorp vanuit de lucht te herkennen was. De hoge toren is uniek in de omgeving en is al van ver te zien.

3. Markt

Groede is een kerkringdorp, dat is zichtbaar aan de markt. Het is een ring rondom de Grote Kerk. Veel panden op de markt zijn een rijksmonument. De oudste panden dateren van na de herdijking in 1612. Markt 20 is voorzien van de sierankers '1614'.

De gietijzeren pomp op de markt is uit 1880. De pomp is in 1999 gerestaureerd. De achzijdige muziektent (1950) is voorzien van smeedijzeren versieringen, waaronder een bekroning in de vorm van een harp.

4. Grote Kerk Groede

Op de markt staat de Grote Kerk, de blikvanger van Groede.

Oorspronkelijk een katholieke kerk, sinds 1634 is het een Nederlands Hervormde kerk. De driebeukige Vlaamse Hallenkerk is rond 1250 gebouwd. De Vlaamse toren stamt uit de 14^e eeuw en heeft een achtkantige bovenbouw. Na de komst van de Hugenoten is in 1634 de zuidelijke beuk afgescheiden en werd de Franse kerk genoemd. Bij de restauratie in 2010 is dit hersteld. Opvallend is de preekstoel, geschonken door afstammelingen van Jacob Cats, bijzonder gaaf en compleet. Naast kerkdiensten worden er regelmatig concerten en tentoonstellingen georganiseerd.

5. Jacob Cats

Rechts naast de Grote Kerk is een standbeeld van Jacob Cats (1577-1660), ook wel Vader Cats genoemd. Jacob Cats heeft 12

polders rondom Groede ingepolderd. Hij was dichter, jurist en staatsman en stamde uit een welgestelde Zeeuwse familie. Het Catshuis in Den Haag is ook naar hem vernoemd. Met het inpolderen heeft hij veel geld verdiend door het verpachten van de nieuwe grond. In de Grote Kerk had de welvarende familie een eigen kerkbank, deze staat er nog altijd.

6. Het Vlaemsche Erfgoed

Het museumstraatje Het Vlaemsche Erfgoed is in de Slijkstraat. Een bakkerij, grutterswinkel, smidse, schilderswinkel, brouwerij, boekenantiquariaat, timmermanswerkplaats, kapsalon zijn ingericht in de stijl van grootmoeders tijd. U kunt het museumstraatje bezoeken.

- *In de Slijkstraat vindt u ook de Rijwielhulpkist en de folderpost.*
- *Er is een geocache verstopt bij het Vlaemsche Erfgoed:
N° 51 22.782 E° 003 29.685*

7. Lutherse kerk

In de 18^e eeuw zijn de Lutheranen vanuit Salzburg naar Groede gekomen. Er waren al 2 kerken (de Grote Kerk en Franse kerk), maar de Lutheranen wilden ook een eigen kerk en in 1741 stichtte ze de Lutherse kerk samen met de Lutherse Kerk Amsterdam. Na een restauratie in 1998 wordt de locatie gebruikt voor tentoonstellingen, congressen, vergaderingen en is het ook een trouwlocatie.

Shoppen in Groede

- *De Witte Roos*
- *De twee duiven*
- *Meis*
- *Olijf*
- *Quiltwinkel de Parel*
- *Van de Hemel Fietsverhuur*

Eten en drinken in Groede

- *De Natte pij*
- *De Twee Duiven*
- *Eethuys Den Engel*
- *'t Overleg*
- *Olijf*

8. Geuzendijk

De Geuzendijk is al in 1252 ontstaan, maar is later vernoemd naar de Geuzen. De Geuzen waren de tegenstanders van de Spaanse koning. Ze hebben tijdens de Tachtigjarige oorlog tegen de

Spanjaarden gevochten. Na de Tachtigjarige oorlog is de Oud Groedsche polder terug ingedijkt. De Geuzendijk is een onderdeel van deze polder.

9. Barendijk

De Barendijk is een deel van de oudste dijk in Zeeuws Vlaanderen, de Yevendijk. Het is een defensieve dijk aangelegd rond 1100, om het achterland te beschermen tegen het water. De dijk slingert door de polder, hij volgde de stroom van de zee.

10. Biosfeer

Bij Biosfeer worden bijzondere planten en kruiden op biologische wijze geteeld. Deze worden verwerkt tot medicinale producten, zoals tincturen en sappen. Maar zijn ook de basis voor wellnessproducten.

11. Kasteelberg

De vliedberg aan de rechterzijde van de weg heet de Kasteelberg, maar er heeft nooit een kasteel op gestaan. De heuvel werd gebruikt om het vee veilig te stellen bij hoog water. Hij dateert uit de Middeleeuwen en is een rijksmonument.

- *Shoppen: De vier jaargetijden*

12. Nieuwerkerkse kreek

De Nieuwerkerkse Kreek, ook wel Nieuwerkerkse Kreek, is een kreek en natuurgebied in de Nieuwe Groedsche of Oude IJvepolder. Het was een zijarm van het Nieuwerhavense Gat, dat ontstaan is ten gevolge van de inundaties van 1583. De polder is toen onder water gezet ter bescherming tegen de vijand. De kreek splitst zich richting het westen in twee. Na 200 meter fietsen ziet u het 2^e deel van de kreek. De zuidelijke tak staat in verbinding met de natuurgebieden De Blikken en De Reep.

13. Scherpbier

Het gehucht is vernoemd naar een gelijknamig fort, dat in 1634 werd gebouwd. Verder staat er een kleine molen, die verwijst naar de oude standerdmolen die voor het eerst in 1801 is gebouwd. Later is een nieuwe molen gebouwd, maar die liep schade op door een storm in 1944. Tijdens de beschietingen van de Slag om de Schelde raakte hij nog meer beschadigd. In februari 1945 is de molen gesloopt.

14. De Blikken

Natuurgebied de Blikken bestaat uit een uitgebreid patroon van watertjes. Het is in 1583 ontstaan na onder water zetten (inundatie) van de polder. Door eb en vloed ontstond het reliëf.

In de jaren negentig is het een natuurgebied geworden, toen kreeg het gebied weer zijn eigen waterhuishouding. Het regenwater blijft in het gebied. Dat trekt veel eenden en ganzen aan. Langs de slikoevers scharrelen kleine steltlopertjes. Er zitten ook kieviten en grutto's. Op de hogere delen groeit vooral witte klaver, kamgras en veldgerst. De laatste twee worden steeds zeldzamer. Langs de droogvallende oevers zijn veel meldes en ganzevoeten te vinden. Heel af en toe groeit er ook zeekraal. Door het vasthouden van het water, wordt het water steeds zoeter en heeft de zeekraal minder kans.

15. Marolleput

Marolleput dateert al uit 1300. Tijdens de Spaanse overheersing voor 1600 was aan de zeezijde een getijdenhaventje (bij de Morelleput). Deze geul lag tussen het Land van Groede en het Eiland van Cadzand en eindigde in de Noordzee. Bij de zeemonding van toen ligt nu de Verdronken Zwarte Polder.

- *Drinken: Morelleput*
- *Drinken: Henricushoeve*

16. Krabbedijk

De Krabbedijk is de dijk die na het onder water zetten van de Nieuwe Groedsche of Oude Yvepolder in 1612 de zeearm weer afdamde. Het is een offensieve dijk om nieuwe polders te creëren.

17. Nieuwerkerkse kreek

De kreek is vernoemd naar het voormalige dorp Nieuwerkerke dat in 1585 definitief in de golven verdween. Ook de Torenweg en de Torenhoeve ten noorden van de kreek herinneren aan dit verloren gegane dorp.

- *Er is een geocache verstoppt bij de Nieuwerkerkse kreek:
N 51° 21.481 E 003° 32.047*

18. Torenhoeve

De Torenhoeve is een oude hoeve die er niet meer staat. Het was een boerderij met de bestuurskamer van de Groese Watering, een voorloper van het waterschap. Voor het aanzien werd een toren gebouwd, vandaar de naam Torenhoeve. De Torenweg is vernoemd naar de Torenhoeve.

19. Schoondijkseweg

De Schoondijkseweg ligt in het verlengde van de Barendijk en bestaat ook al honderden jaren. Deze oude dijk loopt door tot aan de Rijksweg.

20. Baarzandsche Kreek

De Baarzandsche Kreek ligt in de Oude Groedsche Polder. De polder is ontstaan in de 12e eeuw. De voorloper van de huidige kreek was de 'Groedsche waterganc', een kreekrest van voor de inpoldering. Ter bescherming werd in de Tachtigjarige oorlog de dijk van de

Oude Groedsche Polder doorgestoken door de bewoners van Groede. De polder bleef onder water tot in 1613, toen in opdracht van Jacob Cats de dijken hersteld werden. De kreek is uiteindelijk op natuurlijke wijze door getijdenwerking ontstaan.

De kreek bestaat uit laag gelegen, drassige oeverlanden grenzend aan open water. De kreek is ondiep. Op hoger gelegen graslanden staan op oude perceelsgrenzen meidoornheggen. Het natuurgebied is 32 hectare groot. De kreek is enkele jaren geleden uitgebaggerd .

De vegetatie van de lage, moerassige graslanden is nog enigszins brak, met zilte rus, moeraszoutgras en aardbeiklaver. Maar de meeste moerasplanten wijzen op een zoet milieu, zoals de geknikte vossestaart, zomprus, pinksterbloem, moeraswalstro en watermunt. Van de weidevogels broeden hier de kievit, tureluur, grutto, scholekster en slobbeend. In het riet broeden grauwe ganzen, grauwe kiekendief en grote karekiet. In voor- en najaar en 's winters verblijven hier regelmatig honderden grauwe ganzen, kolganzen en smienten en grote groepen trekkende weidevogels en steltlopers.

21. Kruisdijk

Het dorp Groede is niet groot, maar het grondgebied wel. Kruisdijk is één van de gehuchtjes die bij Groede hoort. Het bestaat sinds 1612, het jaar waarin Jacob Cats verschillende polders inpolderde.

22. Boerenhol

Eén van de gehuchtjes in Zeeuws Vlaanderen met een bijzondere naam is Boerenhol. Het is verbastering van Boere'nol. Nol verwijst naar de zandrug, de verhoging waarop Boerenhol ligt. In de volksmond wordt Boerenhol ook wel Straatweg genoemd. Het gehuchtje dateert uit 1252 en is één van de oudste plekken rondom Groede.

23. Boerenhof

De naam van de boerderij en mini camping is een afgeleide van Boerenhol. Daarnaast is de camping op een hof gevestigd, een boeren hof. Op de camping is de verhoging van de zandrug duidelijk te zien. De voorkant van het erf ligt hoger dan de achterkant van de boerderij. In 1750 is er het eerst geschreven over de boerderij. De huidige is wel na de 2^e Wereld Oorlog herbouwd.

- *Minicamping*
- *Toiletten*
- *Bakfietsverhuur*

24. Hoerenkreek

De Hoerenkreek lijkt een dubbelzinnige naam. Maar de naam wijst op de modderigheid. Hoerenbedden zijn greppels die voort kwamen uit zeearmen en die steeds ondieper werden en uiteindelijk uitliepen tot een akker.

25. Nolletjesdijk en Hogedijk

Bij de kruising van de Herenweg, de Nolletjesdijk en de Hogedijk is een mooi uitkijkpunt met een bankje. De Nolletjesdijk verwijst ook naar de verhoging, zoals hol dat doet bij Boerenhol.

Beide dijken zijn rond 1300 aangelegd en zijn offensieve dijken. Dijken die aangelegd zijn voor landwinning op zee om de polders te creëren. Later hebben ze een defensieve functie gekregen nadat de huidige zeevering is aangelegd.

*Er is een geocache verstopt op deze dijken:
N 51° 23.422 E 003° 31.778*

26. Zwartegatse kreek

De Bavodijk en Puyendijk waren vroeger de zeekering. Bij de Allerheiligenvloed van 1570 is op een zwakke plaats de dijk doorbroken en is een opengetijdengeul gevormd. De geul was toen groot genoeg om in 1604 de Staten-Generaal, Prins Maurits met zijn invasievloot te laten aanmeren.

Door middel van een uitwateringskanaal is de kreek nu verbonden met het noordelijke deel van de Nieuwerkerkse Kreek, terwijl het water van hieruit door een uitwateringskanaal verder geleid wordt naar het gemaal te Nieuwsluis.

Langs de rechteroever van de kreek ligt een natuurgebiedje. Dit is omstreeks 2010 nog uitgebreid met enkele hectares op de linkeroever. Door dit natuurgebied is een fiets- en wandelpad aangelegd.

27. Nieuwe Zwartegatsedijk

De Nieuwe Zwartegatsedijk is een defensieve dijk aangelegd in 2010. De dijk is bedoeld om Groede en het achterland te beschermen bij een dijkdoorbraak. Dit was het enige stukje dijk wat nog ontbrak van de tweede zeekering.

28. Groede Podium

Tijdens de Tweede wereldoorlog hebben de Duitsers een bunkerdorp gebouwd, Artillerie Stützpunkt Groede. Het was een onderdeel van de Atlantikwall, die vanaf de Noordkaap in Noorwegen tot aan de Frans-Spaanse grens liep. Het bunkerdorp moest een echt dorp voorstellen met straatjes en grasperken. De bunkers werden gecamoufleerd met opgeschilderde daken en ramen. Van de 11 bunkers waren er 9 schuilbunkers.

Sinds 1948 is het een hertenpark geworden met een speeltuin en dierenweides. De eerste herten werden geschonken door Koningin Wilhelmina. Enkele jaren geleden is het gemoderniseerd tot Groede Podium met een informatiecentrum, vernieuwde horeca en speeltuin. De dieren zijn gebleven.

- *Shoppen: Bie Bram*
- *Drinken: Groede Podium*
- *Infocentrum*
- *Speeltuin*

*Er is een geocache verstopt bij Groede Podium:
N 51° 23.254 E 003° 29.685*

29. Catshoeve

Jacob Cats heeft verschillende polders rond Groede ingedijkt tijdens het Twaalfjarige bestand (1609-1621). Destijds was de Catshoeve in bezit van Jacob Cats.

Fietsroute naar idee van:

Boerenhof mini camping
Provincialeweg 29, Groede 0117 38 16 71
www.minicampingboerenhof.nl

Het Platte Putje mini camping, appartementen en paardenstalling
Woordweg 20, Groede 06 21 53 89 28
www.hetplatteputje.nl

De route is *gratis* te downloaden van de websites en is ook beschikbaar voor gps.

Met dank aan Huib van Iwaarden van De Witte Roos in Groede.